

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9136/2557

นางวรรณา เพลินธรรม ผู้ร้อง นางพยอม เพลินธรรม ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 55, ป.วิ.พ. มาตรา 127, ป.วิ.พ. มาตรา 171, ป.วิ.พ. มาตรา 225, ป.วิ.พ. มาตรา 240, ป.วิ.พ. มาตรา 249, ป.พ.พ. มาตรา 1452, ป.พ.พ. มาตรา 1495, ป.พ.พ. มาตรา 1497

ย่อ / หลักกฎหมาย

ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้คัดค้านจะมีได้ยกขึ้นกล่าวอ้างไว้ในคำคัดค้าน แต่เมื่อปัญหานี้ปรากฏตามคำร้องขอในสำนวน ผู้คัดค้านชอบจะหยิบยกขึ้นอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 225 วรรคสอง และศาลอุทธรณ์ภาค 7 ต้องวินิจฉัยปัญหานี้ให้ตามมาตรา 240 วรรคหนึ่ง ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องจึงถือว่าได้กล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 7 ผู้คัดค้านจึงชอบจะฎีกาปัญหานี้ได้ ตามมาตรา 249 วรรคหนึ่ง ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าการสมรสระหว่าง ก. กับผู้คัดค้านเป็นโมฆะ เนื่องจากการสมรสซ้อนกับการสมรสระหว่าง ก. กับผู้ร้อง ซึ่งมาตรา 1497 กำหนดให้บุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะกล่าวอ้างหรือจะร้องขอให้ศาลพิพากษาก็ได้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่กฎหมายให้สิทธิบุคคลใช้สิทธิทางศาลได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 55 ซึ่งตามมาตรา 171 กำหนดให้เสนอคดีได้ทั้งรูปคำฟ้องหรือคำร้องขอ ก็ได้แล้วแต่รูปเรื่องแห่งคดี และไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีหรือการร้องขอก็ถือเป็นคำฟ้องเช่นกัน ผู้ร้องจึงมีอำนาจฟ้องด้วยการยื่นคำร้องขอตามมาตรา 171 ได้ ผู้ร้องนำสืบว่า ใบทะเบียนสมรสหาย ผู้ร้องขอคัดสำเนาโดยเจ้าพนักงานรับรองตามสำเนาทะเบียนสมรส เอกสารหมาย ร. 1 ตามที่ผู้ร้องได้ยื่นขอคัดข้อมูลทะเบียนครอบครัว เอกสารหมาย ร. 2 สำเนาทะเบียนสมรสดังกล่าวระบุว่า ผู้ร้องจดทะเบียนสมรสกับ ก. เป็นเอกสารมหาชนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้นหรือรับรอง หรือสำเนาอันรับรองถูกต้องแห่งเอกสารนั้น ซึ่ง ป.วิ.พ. มาตรา 127 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริง และถูกต้อง ผู้คัดค้านจึงมีหน้าที่นำสืบให้เห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เป็นจริงหรือไม่มีอยู่ การที่ผู้คัดค้านคาดคะเนว่าจะไม่เป็นจริง เพราะเหตุการณ์เกิดมานานแล้วเพิ่งจะคัดเอกสารนั้น เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ไม่อาจหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวได้ กรณีต้องฟังว่า ก. สมรสกับผู้ร้องอยู่แล้ว ผู้คัดค้านกับ ก. มาสมรสกันภายหลัง จึงเป็นสมรสซ้อนซึ่งเป็นโมฆะ

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสระหว่างนายกำแพงกับนางพยอมเป็นโมฆะ ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า การสมรสระหว่างนายกำแพงกับนางพยอมตามทะเบียนสมรส สำเนาทะเบียน อำเภอดงหลวง จ.สุพรรณบุรี เลขทะเบียนที่ 156/4152 ลงวันที่ 4 กันยายน 2552 เป็นโมฆะ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 7 แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านในข้อแรกว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเป็นคดีนี้ ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 ซึ่งจะต้องทำเป็นคำฟ้อง ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น เห็นว่า ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้คัดค้านจะมีได้ยกขึ้นกล่าวอ้างตั้งประเด็นไว้ในคำคัดค้าน แต่เมื่อปัญหานี้ปรากฏตามคำร้องขอในสำนวน ผู้คัดค้านจึง

ชอบจะหยิบยกขึ้นอุทธรณ์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคสอง และศาลอุทธรณ์ภาค 7 จะต้องวินิจฉัยปัญหานี้ให้ตามมาตรา 240 วรรคหนึ่ง ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้อง จึงได้วาทถกกันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 7 ผู้คัดค้านจึงชอบจะฎีกาปัญหานี้ได้ตามมาตรา 249 วรรคหนึ่ง มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของผู้คัดค้านข้อต่อไปว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องขอรับฟังได้หรือไม่ว่าผู้ร้องกับนายกำแพงจดทะเบียนสมรสกันตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2521 โดยผู้คัดค้านอ้างว่า เอกสารตามสำเนาทะเบียนสมรสที่ผู้ร้องอ้างมิใช่ตัวจริง และขอคัดหลังจากที่อ้างว่า จดทะเบียนสมรสกับนายกำแพงกว่า 30 ปี แล้วนั้น เห็นว่า ผู้ร้องนำสืบว่า ผู้ร้องจดทะเบียนสมรสกับนายกำแพงตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2521 แต่ใบทะเบียนสมรสหายไป ผู้ร้องขอคัดค้านสำเนาโดยเจ้าพนักงานรับรองตามสำเนาทะเบียนสมรส และผู้ร้องได้ยื่นขอคัดข้อมูลทะเบียนครอบครัว ระบุว่า ผู้ร้องจดทะเบียนสมรสกับนายกำแพงจึงเป็นเอกสารมหาชนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้นหรือรับรอง หรือสำเนาอันรับรองถูกต้องแห่งเอกสารนั้น ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 127 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริงและถูกต้อง เป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายที่ถูกอ้างเอกสารนั้นมาอ้างต้องนำสืบความไม่บริสุทธิ์หรือความไม่ถูกต้องแห่งเอกสาร ดังนั้น เมื่อเอกสารที่เจ้าพนักงานรับรองแล้ว ตามสำเนาทะเบียนสมรส และข้อมูลทะเบียนครอบครัว ระบุว่านายกำแพงสมรสกับผู้ร้องก่อนแล้ว ผู้คัดค้านจึงต้องมีหน้าที่นำสืบให้เห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เป็นจริงหรือไม่อยู่ การที่ผู้คัดค้านคาดคะเนว่าจะไม่เป็นจริง เพราะเหตุการณ์เกิดมานานแล้วเพิ่งจะคัดเอกสารนั้น เป็นข้ออ้างลอย ๆ ไม่อาจหักล้างบทข้อสันนิษฐานแห่งกฎหมายดังกล่าวได้ กรณีต้องฟังว่า นายกำแพงสมรสกับผู้ร้องอยู่แล้ว ผู้คัดค้านกับนายกำแพงมาสมรสกันในภายหลัง เป็นสมรสซ้อนซึ่งเป็นโมฆะ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้เพิกถอนการสมรสระหว่างนายกำแพงกับผู้คัดค้านเป็นโมฆะจึงชอบแล้ว ฎีกาของผู้คัดค้านในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนฎีกาของผู้คัดค้านว่าศาลล่างพิพากษาไม่ชอบ เพราะชอบจะทำเป็นคำสั่งนั้นผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

นพพร โพธิ์รังสิยากร · พฤษภา พนมยันตร์ · ชัยยุทธ ศรีจำนงค์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/9136/2557>